

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

VIII., József-körút 43.
szám, földsz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Kores.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Kores.-Egylet,
Rimaszombati Kores.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaihelyi Kores.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Kores.-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Kores.-Egylet.,
Székesfehérvári Kores.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Kores.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Újvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország
összes tanintézetének.

Berzeviczy Albert.

Dr. Czölder János országos tornaszövetségi alelnök megemlékezése dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ö nagyméltósága, volt orsz. tornaszövetségi elnöknek a hazai egyleti testnevelés és az Országos Torna-Szövetség körül szerzett érdemeiről, tartatott az Országos Torna-Szövetség igazgató bizottságának 1903. december hó 21-iki ülésén.

Tisztelt Igazgató bizottság!

Talán nem méltóztatik kívánni, hogy már most méltassam érdemük szerint azokat a hervadhatlan szolgálatokat, melyeket Berzeviczy, mint a M. O. T. E. Szövetségének sok éven át volt elnöke, egyrészt az egyleti tornázás, másrészt pedig a hazai testnevelés fejlesztése és emelése körül teljesített.

Talán korai is erre még az idő, de min-
cenesetre mi, az igazgató bizottság tagjai, mint Berzeviczy, bár igen szerény, de mégis munkatársai sokkal inkább érdekelve és elfogultak vagyunk, s emhogy jogunk lenne Berzeviczy elnöki működését már most tárgyilagosan méltatni. Én legalább ebben a pillanatban sokkal inkább érzem a Szövetséget ért veszteség súlyát, semhogy képesnek tartanám magam arra, hogy kutassam és vizsgáljam azt, hogy milyen alkotások fűződnek Berzeviczy nevéhez.

De ezek a subjektív momentumok nem menthetnek fel bennünket azon kötelesség alól,

hogy Berzeviczy elnöki működéséről magunk számára levonjuk a tanulságokat.

Tudjuk, hogy a 60-as, sőt még a 70-es években, vagyis az egyleti tornázás megalapítása idején, az egyleti tornázás néhány lelkes férfi apostoli működéséből táplálkozott. buzditottak, lelkesítettek, fáradtak, áldoztak, de buzditó szavuk, lelkesítő szózatuk csak egyeseknél talált meghallgatásra, a társadalom és az állam néma maradt.

Igenis voltak néhányan, kik az apostolok tanítványaivá szegődtek, kik azoknak ígéit hirdették, kik megértették, hogy a testi nevelésre irányuló egyleti tornázás nemzeti eszmét ápol, nemzeti ügyet szolgál és talán a nemzetnek, meg az országnak is a támogatására számot tarthatna.

Ha számot tarthatna, ezt kegyes volt megengedni az állam meg a társadalom is, ha t. i. méltatták az egyleti tornázást annyira, hogy létezéséről tudomást vegyen. Számot tarthatna, ezt elismerték, de ennek elismerésével úgy vélték, eleget is tettek mindazon kötelességeiknek, melyeket ez a bizonyos egyleti tornázás az állam és a társadalom irányában támaszthat.

De daczára ennek a részvétlenségnek, az egyleti tornázás plántája, ha lassan is, de mégis gyökeret vert. Gyökeret vert, mert ez a plánta életre való és szükséges volt és mert az apostolok első tanítványai az eszmében hittek és a plántát ápták és gondozták.

Ez volt a helyzet, mikor az egyleti tornázás megállapítói és eszméjének első hordozói felismerték, hogy az általános részvétlenség sivatagjában magára hagyott egyleti tornázás jövőjét csak úgy biztosíthatják, ha az egyleteket egy magasabb egységbe foglalják. Sok fáradság, sok előítélet, sőt talán féltékenységek legyőzése után 1885-ben sikerült a Magyarországi T. E. Szövetségét megalakítani.

Nagy lépés volt ez akkor; a Szövetség megalakításával az egyleti tornázás élete biztosítottak látszott.

És tényleg a Szövetség megalapítása után szép számban keletkeztek újabb és újabb egyesületek, melyek az egyesületi testgyakorlást tőlük telhetőleg szolgálták. Szaksajtónk és szakférfiaink is becsülettel vették ki részüket a munkából. A legteljesebb odaadással és önzetlenségből buzditottak, irányították és szolgálták az egyesületi érdekek mellett, az egyesületek közötti egyetértés az összetartás eszméjét.

Azonban az úttörő apostolok és első tanítványaik közül is sokan kidőltek. És daczára egyes nagyon is buzgó és lelkes férfiaknak, nem volt hire, mint az egyetemes egyesületi testgyakorlás eszméjének hordozójára, mindnyájan bizalommal tekinthettünk volna.

Az egyesületek csupán saját egyesületeiket látták, csupán annak érdekeit szolgálták, teljesen megfeledkezni látszottak arról, hogy saját egyesületeik érdekeit is leghathatósabban szolgálják akkor, ha az egyesületek közötti egyetértést és összetartást ápolva, a központot alkotó szövetséget teszik erőssé és tekintélyessé.

És ha ezt a jelenséget menteni nem is, de meg lehet magyarázni, hiszen a vezető kéz nyomát senki sem érezte.

Nekem mondta akkoriban egy, a hazai testgyakorlásra rövidre rá nagy befolyást gyakorló férfiú, hogy: „minduntalan hallom a Szövetséget emlegetni, de sehol sem látom.”

Ilyen körülmények között nem csoda, ha ismételten, daczára néhány lelkes férfiú fáradhatlan kitartásának, daczára a szaksajtó buzditásának, daczára a tornatanáraink önfeláldozó működésének, az egyetemes egyesületi tornázás szekere megakadt és a helyből kimozditható nem volt.

Ebben a milieuben választotta meg előbb a Nemzeti Torna-Egylet, aztán a M. O. T. E. Szövetsége is dr. Berzeviczy Albert országgyűlési képviselő, volt kultuszminiszteri államtitkár urat 1896-ban elnökévé.

Azonban nagy tévedés volna, ha azt gondolnók, hogy Berzeviczy megválasztásával egy csapással megváltozott a helyzet, hogy immár

az egész ország a mi táborunkba sereglett, szóval, hogy az ígért földére már bevonultunk volna. Ellenkezőleg, tudjuk, hogy az egyesületi tornázásra még sok küzdelem vár, míg odáig jut, hogy hazánknak minden részét a testgyakorló egyesületek sűrű hálózata fonja körül és ezeket az egyesületeket lelkes és buzgó tagok serege töltse be.

És mégis, mintha most erre a küzdelemre erősebbeknek és edzettebbeknek éreznők magunkat.

Mi tette ezt?

Szerény nézetem szerint az, hogy Berzeviczy elnökségének első percétől kezdve tapasztaltuk, hogy van vezérünk, tapasztaltuk, hogy nem csupán névleges elnöke, hanem valóságos vezére lesz az egyesületi tornázásnak, éreztük, hogy vezérünk, hisz a mi ügyünkben, hisz az egyesületi testgyakorlás országos és nemzeti missziójában, hisz abban, hogy a testgyakorlás egyike azon tényezőknél, melyek a mi szegény, százfelé tépett és tagolt nemzetünket egyesíthetik, éreztük, hogy Berzeviczy szereti is ezt az ügyet, melynek vezérévé lett, hogy lelkének egész melegével gondolja, ápolja annak minden érdekét, hogy nincs oly zsenge kezdés, melyet gondos keze ne istápolna és nincs oly nehézség, melyet utunkból elhárítani ne igyekezett volna; éreztük, hogy bizik a mi ügyünkben, bizik abban, hogy szorgalommal, kitartással sikerül az országot a testgyakorlás eszméjének megnyerni. És nagy tudása, széles látköre és gazdag tapasztalata mellett csodáltuk benne a példás kötelességtudást, munkaszeretetet és kitartást.

Csak természetes tehát, hogy ily vezéri tulajdonságok hatás nélkül nem maradhattak. A testgyakorlás ügye iránt táplált hitéből mi is meritettünk hitet, szeretete a mi szeretetünk forrása lett, bizalma bennünk is bizalmat keltett és kötelességtudásra és munkára serkentett.

Ezt tartom én Berzeviczy számtalan érdemei legnagyobbikának, hogy helyreállította hitünket, szeretetünket és bizalmunkat a testgyakorlás iránt.

Ez volt az alap, melyen a munkát kezdeni lehetett. Biztunk magunkban, tehát mások is biztak bennünk. Elfelejtettük apró surlódásainkat és féltékenykedéseinket, mert elibénk tárta a közöscsélés megtanított bennünket a tönkretelenség szolgálatára. Összetartottunk, mert tudtuk, hogy csak közös egyetértéssel mozdíthatjuk elő a hazai testnevelést. És e közben észre sem vettük, hogy a sokáig hiába keresett Szövetség nemcsak megvan, hanem, hogy tekintélye és ereje is van és hogy általános megbecsülésben részesül.

Mindez Berzeviczy érdeme. A többi aztán önként jött. A bizalom helyreállta és ezzel tagjainknak öröndetes szaporodása képessé tette a Szövetséget, hogy figyelmét a vidékre is fordíthassa. Berzeviczy kezdeményezésének köszönjük a kerületi torna-ünnepélyeket és ezeknek: néhány lelkes vidéki tornaegyesület keletkezését, vagy új életre keltését. Az ő kezdeményezésére történt versenyszabályaink megváltoztatása folytán az egyesületek működési körének tágítása. Az ő eszméje volt, hogy alapszabályaink megváltoztatása által közvetlen kapcsolatot létesítsünk a Szövetség és az egyesületek között.

Mindezek egyenként talán apró dologoknak tetszhetnek, de jelzik az öntudatos célt: a Szövetséget erőssé tenni, hogy az országos testnevelést hathatósan szolgálhassa. És tényleg szolgálta is, mert a hazai testedzés mai állapotát csak a 8 év előtti állapottal hasonlítjuk össze, minden elfogulatlan szemlélő kénytelen lesz úgy külső terjedelemre, mint mélység és tartalomra nézve az öröndetes haladást konstatálni.

Ez Berzeviczy elnöki működésének az eredménye.

És mindnyájan halás emlékekkel őrizzük szívünkben azt a fenséges képet, midőn a felséges uralkodóház egyik bájos tagja: Auguszt kir. főhercegnő férjének, József Ágost főherczeg úr ő fenségének jelenlétében is avatta fel Szövetségünk zászlaját és adta át nekünk azzal, hogy immár e szent jelvény alatt szolgáljuk a testnevelés kultuszában országunk és nemzetünk szent érdekeit.

Ezt a legmagasabb kitüntetést is Berzeviczy szerezte meg számunkra.

A magam részéről nem kételkedem tehát, hogy a hazai testgyakorlás története a Bakodyak és Matolayak, mint az egyesületi tornázás megállapítóinak neve mellett helyet fog adni Berzeviczy nevének is és fel fogja róla jegyezni, hogy ő volt az, ki a haladást szervezte.

És a miképpen Berzeviczynek lelkes kötelességtudással, fáradhatlan kitartással, szorgalmas munkával sikerült az egyleti testgyakorlás ügyét fejleszteni, az állam érdeklődését ügyünk iránt felkelteni és tán némileg még a társadalom közönyét is megtörni, vagy ebbe a közönybe legalább is rést ütni, azonképen legyünk mi is meggyőződve, hogy csakis kötelességtudással, lelkes kitartással és önfeláldozó munkássággal sikerülhet nekünk is Berzeviczy örökségét ép-ségben és hiven megőrizni és az egyleti tornázást azon a fokon fenntartani, melyre azt emelte. De ez még nem elég, mert Berzeviczy tudásá-

val, széles látkörével és gazdag tapasztalatával hasonló nagy tudást, széles látkört és gazdag tapasztalatot szembe nem helyezhetünk és azért nekünk még több munkát, még nagyobb kötelességtudást kell az egyestől és fokozottabb egyetértést, szorosabb összetartást az egyesületektől kívánni.

Ezek volnának igénytelen nézetem szerint azok a tanulságok, melyeket Berzeviczy elnöki működéséből már most le lehet és véleményem szerint le is kell vonni, hogy addig is, míg az egyesületi tornázásnak új vezére lesz, egyesült erővel fentartsuk azt, a mit Berzeviczy teremtett.

Végezetül indítványozom, hogy Berzeviczy ő nagyméltóságának a M. O. T. E. szövetsége elnökségéről való lemondását az e lemondás felett érzett fájdalomunk kifejezése, nemkülönben Berzeviczy érdemeinek jegyzőkönyvi megőrkítése mellett, méltóztassék tudomásul venni.

S.-V.

Szemere Miklós és a czéllövészet.

Közéletünk egyik vonzó s népszerű tagjának nevét írom e sorok élére, mert nincs senki más, a ki a nemzeti czéllövészet fellendítéseért nagyobb buzgalommal, önzetlenebb hazafiassággal küzdene, mint ő. A czéllövészet rendkívüli fontosságát ki ne ismerné? Hiszen tudjuk mindannyian, hogy napjainkban a technika vívmányai folytán a hadsereg harczképessége nem függ annyira a vezénylettől, lángeszű vezérektől, miként a múltban, hanem a súlypont áttérőldött mindinkább a katonák egyéni kvalitásaira. A pontos lövés, a találás a harczképesség valódi mértéke. Miként Szemere Miklós mondja: „Többet ér hadi szempontból egy törpe, pupos, a ki talál, mint egy atléta, egy Herkules, a ki a fegyverrel bánni nem tud és — hibázik.“

A művelt európai államokban már rég foglalkoznak a czéllövészet népszerűsítésével, sportszerű terjesztésével. Mindent elkövetnek, hogy a hadi erényekben ne csak a tényleges szolgálatot teljesítő katonák legyenek járatosak, hanem beoltsák a polgárság minél szélesebb rétegeibe. Már a gyermekkorban megkezdik a katonai nevelést — számtalan állami, községi és magán lövőház áll a trainirozók rendelkezésére, hol kellő vezetés mellett gyakorolhatják magukat a czéllövészetben.

Mi ezen a téren nagyon elmaradtunk. A népnevelésben abszolút nem fektetünk súlyt a katonai oktatásra, pedig innen kerül ki később a hadsereg zöme. Megtanítjuk a nép gyermekeit az abcére, egy kevés számvetésre, aztán elküldjük kiskocsisoknak, vagy birkapásztoroknak. Fegyvert egynek sem adunk, a legtöbbnek

csak akkor van puska a kezében, ha besorozzák katonának. Addig legfeljebb lakadalmokon, vagy más parádén sötétetett el egy-egy vaktöltésű pisztolyt. Hogy mily nehéz aztán egy ilyen legényt katonáéknál jó lövővé trainirozni, könnyű elgondolni s mennyi fölénye van aztán egy ilyen katona fölött azon külföldi vitéznek, ki gyermekkorától gyakorolta magát a czéllövészethen!

A polgári osztályok s a ne nesség gyermekeinek nevelésénél a főszempont természetesen a kenyér. Irtozunk a szép, nemes katonai élettől. Inkább kenyérkereső pályákra fogjuk őket, — hogy aztán a nevelésben egy kis szórakozást is nyujtsunk, tanítjuk a gyermekeket nyeivekre, különféle művészi dolgokra: zenére, tánczra. Nagyon helyesen. Ámde bármily kecsesen is járja valaki a bostont, kék-vókot, ezzel még nem lehet megvédeni a hazát.

Szemere Miklós nagy érdeme, hogy felhívta az ország figyelmét erre a nagy mulasztásunkra, elmaradottságunkra. A képviselőházban 1902. április hó 29-én, majd 1903. február 23-án tartott lelkes beszédeiben reámutatott ezen bajainkra s megjelölte a módokat, ahogyan segíteni lehetne. Mindenki igazat adott Szemerének. Azonban minálunk minden ujítás nehezen megy. Mindent a hivatalos köröktől várunk, ennek a szekere pedig nagyon döcögős. Szemere szép, hazafias szavait elfeledték hamar. Ha Szemerét a közöny elkedvetlenithette volna, ki beszélne ma minálunk czéllövészetről?

A Párisi Áruház katasztrófája után micsoda hadakozást vitt végbe a sajtó, hogy lármáztak az emberek a kávéházakban s magántársaságokban, hogy minő nagy-szerű tűzrendészeti reformokat alkotnak — persze nem csináltak semmit. Mikor aztán a József-köruti virágos-bolt leégett, ismét eszükbe jutott az embereknek, hogy haragudni kellene, lármát kellene csapni — meg is tették — de aztán nem is csináltak mást semmit. Fájdalom, így vagyunk mindennel!

A magyar fajnak a fegyverforgatáshoz határozott talentuma van. Ámde a drágakő is csiszolva értékes. Tréniroznunk kell, ha méltó helyet akarunk elfoglalni a művelt s hatalmas nemzetek sorában.

Szemere Miklós nem engedte, hogy az a felbuzdulás, mely beszédei nyomán a czéllövészet iránt fakadt elhamvadjon. A tettek terére lépett. Nagy áldozatkész-séggel egy pompás lövőházat építetett birtokán. Szentlőrinczen s eddig már két elsőrangú nemzetközi czéllövő-versenyt rendezett saját költségére. A verseny eredménye, miként előre látható volt, lesujtó volt reánk nézve. Mindkét ízben a páratlan bőkezűséggel honorált első díjakat külföldiek vitték el ifjaink elől. Meggyőződhetett mindenki, hogy bizony sok nálunk a pótolni való, hogy az előrehaladás e téren nemzeti létkérdés. S vajjon történt-e újabban e hiányok pótlására intézkedés? Fájdalom, nem! Még mindig zsebredugott kezekkel állunk e tényekkel szemben is!

Angliában a délafrikai háború lezajlása óta — okulva a burok bámulatos czéllövő tudásán — az állam és gazdag magánosok egymással versengve, dicséretes áldozatkészséggel állítják föl a lövőházakat, hogy azokban gyermekek és felnőttek egyaránt gyakorolhassák magukat a czéllövészetben, hogy így egy esetleges újabb háború kevesebb gyászt hozzon a szegény angol anyákra. Mi mások példáján most sem okulunk. Bevárjuk, míg egy esetleges háborúban lepuffantják fiainkat akkor aztán elmondják, kik élve maradnak, hogy bizony vétékes mulasztást követtünk el. Akkor bizonyára mi is hozzálátunk a lövőgyakorlatokhoz. De nem lesz-e későn? Isten óvjon bennünket e keserves pohártól! Mit tegyünk tehát, míg nem késő? Megadja erre Szemere Miklós legújabb tervével a feleletet.

Ugyanis elhatározta, hogy saját költségére egy teljesen ingyenes ifjusági czéllövő-tanfolyamot rendez. Alkalmat nyújt tehát ifjainknak, hogy anyagi áldozatok nélkül gyakorolhassák magukat a czéllövészetben s egyben előkészüljenek a tavaszi harmadik nemzetközi versenyre azok, a kik abban részt óhajtanak venni. A tanfolyamra jelentkezhetnek mindazok, polgári állásra, foglalkozásra való tekintet nélkül, kik 1881 óta születettek s a becsület ellen nem vétettek. A tanfolyam elméleti és gyakorlati részből fog állani s 1904. január 16-án kezdődik. A tanfolyam vezetésére Szemere a legkiválóbb tanerőket kéri fel, a kik a jelentkezőket előbb a budai fővöldében elméleti, majd pedig márcziustól kezdve Szentlőrinczen gyakorlati oktatásban, illetve vezetésben részesítik.

A tanfolyamra beiratkozni a „Szemere Miklós-Társaság“ helyiségében (Thonet udvar) lehet és pedig január 10-ig bezárólag naponkint d. u. 5—8 óra között. Azok az egyetemi hallgatók, kik jelenleg vidéken vakációznak, 10-ig nem jönnek vissza a fővárosba, jegyeztessék levélileg elő magukat, mert 10-ike után senkit sem vesznek föl.

Az oktatást, főleg a középiskolai tanu ókra való tekintetből, oly időben tartják meg, mely a jelentkezőknek a legalkalmasabb. Míg az elméleti oktatás tart, csak egy óra lesz hetenként és pedig szombaton este 7—8-ig.

Szemere ezen szép eszméje, szokatlan áldozatkészsege dicséretre nem szorul. Vajha követnék őt e téren mindazok a hazafiak, a kiknek a sors bőven juttatott a földi javakból. Lövőházakat kellene emelni minden városban, a falvakban, a pusztákon. Hadd gyakorolja magát a magyar gyermekkorától a fegyverforgatásban! Ha az állam a katonai oktatással annyira el van foglalva, hogy nem gondoskodhatik a nem katonáknak katonai kiképzéséről, illetve a katonai életre való előkészítéséről, vegyék kezökbe a dolgot a magánosok, községek, egyesületek! Ez volna a valódi hazafiság, őszinte hazaszeretet.

Dr. Barbul Jenő (M. Sz.)

Vetsey-díj.

A Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége által, néhai Vetsey István emlékére, mintacsapat gyakorlatanyagra és mintacsapat-versenyre 1901-ben alapított díj

feltételei és szabályai.

A Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége néhai Vetsey István, a Nemzeti Tornaegylet volt érdemducs alelnökének és a hazai testgyakorlás egyik vezérének emlékére, részben saját hozzájárulásából, részben pedig az elhunyt családjának adományából és a Szövetség kebelébe tartozó egyesületek körében eszközölt gyűjtés útján befolyt összegekből, mintacsapat gyakorlatanyagra és mintacsapat-versenyre díjat létesítvén, ezen mintacsapat gyakorlatanyag pályázatára és mintacsapat versenyre nézve, a következő feltételeket és szabályokat állapította meg.

I. Pályázati feltételek a mintacsapat-gyakorlatanyagra.

1. A Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége az országos tornaünnepélyek alkalmából mintacsapat-gyakorlatanyagra pályázatot hirdet, mely pályázati felhívás legkésőbb az országos tornaünnepély évének január hava 15. napjáig a Szövetség szakközlönyében közzéteendő és ezenkívül a Szövetség kebelébe tartozó egyesületeknek is 2—2 példányban megküldendő.

2. E pályázatban a M. O. T. E. Sz.-nek kebelébe tartozó egyletek művezetői és tornatanítói oklevéllel bíró tagjai vehetnek részt.

A Szövetség kebelébe nem tartozó egyesületek művezetői vagy tornatanítói oklevéllel nem bíró tagjaitól beérkezett munkák, sem kivételre el nem fogadhatók, sem díjazásban nem részesíthetők.

3. A mintacsapat-gyakorlatanyag csak a nyújtón, lovon vagy a korláton végezhető gyakorlatokat ölelheti fel.

Szerösszetételre készült gyakorlatanyag kivitele el nem fogadható és díjazásban sem részesíthető.

Azt, hogy esetről-esetre a fentebb említett tornaszerek, melyikére kívántatik mintacsapat-gyakorlatanyag a Magyarországi Tornaegyletek Szövetségének igazgató bizottsága a pályázat kiírása alkalmával állapítja meg és teszi közzé.

4. A gyakorlatanyag II., legfeljebb III. fokozatú legyen. A IV. fokozatot érinteni nem szabad. Czirkuszi gyakorlatok ki vannak zárva.

5. A gyakorlatanyag terjedelme olyan legyen, hogy azt 6 tagból álló mintacsapat 15 perc alatt ledolgozhassa.

Az a gyakorlatanyag, melyet 6 tagból álló mintacsapat 15 perc alatt le nem dolgozhat, sem kivételre el nem fogadható, sem díjazásban nem részesíthető.

6. A gyakorlatanyag részére kitűzött díjra pályázó munkák jelígy és a szerző nevét, állását, illetőleg azon egylet megnevezését, melynél mint művezető van alkalmazva, nemkülönben lakását tartalmazó zárt levélke csatolása mellett, gép- vagy idegen kézírással írva, a

mindenkori országos tornaünnepély évének február hava 15. napjáig, a Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége titkárnak nevére czimezve küldendő be.

7. A beérkezett pályamunkák felett a Magyarországi Tornaegyletek Szövetségének igazgató bizottsága által kiküldött 3 tagú szakbizottság dönt. E bizottság tagjai csak olyan szakférfiak lehetnek, kik a pályázatban részt nem vesznek.

A mennyiben a kiküldött szakbizottság egy vagy több tagja a kiküldést el nem fogadná, vagy a bizottság munkálatának befejezése előtt tisztéről lemondana, a Szövetség igazgató bizottsága a megüresedett helyre a szükséges számban más szakférfiakat küld ki, esetleg már a szakbizottság kiküldetése alkalmával pótagokat nevez meg, kik a megnevezés sorrendjében lépnek a szakbizottság rendes tagjai sorába.

8. A beérkezett pályamunkák bírálatának alapját a gyakorlatanyag nehézségi foka és esztétikai szépsége, valamint a gyakorlatok felépítésének logikus tolyama és szakszerű helyes leírása képezi.

9. A gyakorlatanyag megbírálására kiküldött szakbizottság tárgyalásáról jegyzőkönyvet vesz fel, melyben a jelenlevők neveinek és a felvétel idejének kitüntetése mellett, a hozott határozatát és az egyes tagok indokolt véleményét is felveszi.

E szakbizottság határozatait egyhangulag vagy szótöbbséggel hozza.

Az ilykép hozott határozatokat a jegyzőkönyvvel együtt a szakbizottság haladéktalanul, legkésőbb azonban márczius 15-ig az igazgató bizottságnak tovább eljárás végett előterjeszteni tartozik.

10. Az igazgató bizottság a bíráló szakbizottság jelentését átveszi, a szövetségi titkár által őrzött jelígy levélkéket nyílt ülésben felbontja, a bíráló szakbizottságnak további vita tárgyát nem képezhető határozatát kihirdeti és a díjak kiadása iránt intézkedik.

11. A mennyiben azonban a szakbizottság szótöbbséggel sem tudna határozatot hozni, hanem mind-egyik vélemény mellett csak egy-egy szavazat éretnék el, tartozik a fenti hatánapig mind a három véleményt az indokollással együtt a Szövetség igazgató bizottsága elé terjeszteni, mely az előterjesztett vélemények és indokaik meghallgatása után, a szóban forgó kérdés felett, minden további vita kizárásával, titkos szavazással dönt.

Ez esetben határozattá az a vélemény emelkedik, melyre a beadott szavazatok felénél legalább egygyel több szavazat esett.

Ha a beadott szavazatok felénél egygyel több szavazatot egyik vélemény sem nyert, akkor a legtöbb szavazatot nyert vélemény felett újból titkos szavazás tartatik s határozattá az a vélemény emelkedik, melyre több szavazat esett.

Az igazgató bizottság azon tagjai, kik a pályázatban résztvettek, az ezen szakaszban említett szavazásban nem vehetnek részt.

A határozat kihirdetése és a díjak kiadása ez esetben is az előbbi pontban meghatározott módon történik.

12. A szakbizottság által egyhangulag, vagy szöbbséggel, illetőleg az igazgató bizottság által titkos szavazással hozott határozatok végérvényesek.

13. A szakbizottság, illetőleg az igazgató bizottság által legjobbnak (első helyre) ítelt gyakorlatanyag, a legközelebbi országos tornaünnepélyen rendezendő mintacsapat-versenyre gyakorlatanyagul irandó ki.

Ezekkívül a legjobbnak ítelt gyakorlatanyag szerzője 80 korona, a második helyre helyezett gyakorlatanyag szerzője 40 korona értékű tiszteletdíjban részesül.

14. A kivitelre elfogadott és díjakkal kitüntetett pályamunkák, a szakbizottság, illetve az igazgató bizottság határozatával és ennek indoklásával együtt, a Magyarországi Tornaegyletek Szövetségének hivatalos szakközlönyében közhirrre teendő.

Az igazgató bizottság egyébként a nem díjazott pályamunkákra is, de a bírálat kizárásával, fenntartja magának a közzététel jogát.

15. A M. T. O. E. Sz.-nek igazgató bizottsága tartozik a legjobbnak ítelt, illetőleg kivitelre elfogadott mintacsapat-gyakorlatanyag 2—2 példányban legkésőbb a legközelebbi országos tornaünnepély évének április hava 1. napjáig a Szövetség kebelébe tartozó egyesületeknek megküldeni.

16. A mintacsapat-gyakorlatanyagra hirdetett pályázattal együtt a jelen feltételek 1—16. pontjai is közhirrre teendők.

17. A M. O. T. E. Sz.-nek igazgató bizottsága fenntartja magának a jogot a jelen feltételeket módosítani azon korlátozással azonban, hogy az esetleges módosítás csakis a pályázat kiírása előtt eszközölhető és hogy a módosítás annak megtörténte után, de mindenesetre még a pályázat kiírása előtt közhirrre teendő.

II. Szabályok a mintacsapat-versenyre.

a) A M. T. O. E. Sz.-nek igazgató bizottsága tartozik arról gondoskodni, hogy a kivitelre elfogadott mintacsapat-gyakorlatanyagnak a legközelebbi országos tornaünnepélyen leendő bemutatására, mintacsapat-verseny irassék ki és hogy e kiírás az országos tornaünnep egyéb pontjaival együtt, idejekorán közhirrre tétessék és a Szövetség kebelébe tartozó egyesületekkel is közöltessék.

b) Az e mintacsapat-versenyben résztvenni óhajtó egyesület tartozik ebbeli szándékát az országos tornaünnepélyt rendező egyesület által megállapítandó nevezési zárnapiig, mindenkor az ünnepélyt rendező egyesület titkárnál írásban bejelenteni.

Későbbben érkező nevezés figyelembe nem vétetik.

c) A nevezésnek tartalmaznia kell: az illető mintacsapat egyesületének nevét és székhelyét, a mintacsapatban résztvevő előtornász és tagok nevét és életkorát,

valamint az első helyen benevezett előtornász és tagok helyett, ezek akadályoztatása esetén tartalékul benevezett előtornász és tagok nevét és életkorát.

Az előtornász beszámításával egy-egy mintacsapathoz bevezethető tartaléktornászok száma háromnál nem lehet több. A csapat versenyének megkezdése után tartaléktornász a csapatba már fel nem vehető.

d) A verseny megkezdése előtt az ünnepély színhelyén versenyre jelentkező mintacsapat, vagy mintacsapatok tagjainak, az illető egyesület elnöksége által aláírt névjegyzéke, a mintacsapatok versenybíróóságának adandó át.

Ha az ekkép kiállított névjegyzék át nem adatik, a csapat versenyre nem bocsátható.

Egy tornász, vagy előtornász csak egy mintacsapatban vehet részt.

e) A mintacsapat előtornásza, vagy tagjaiul csakis az illető egyesületnél alkalmazott művezető, előtornász, illetve rendes (működő) tagjai nem versenyezhet.

f) Versenyben az a csapat, mely az előtornászszal együtt 6 (hat) tagból áll. Ennél nagyobb, vagy kisebb létszámú csapat nem versenyezhet.

g) Az e versenyben résztvevő mintacsapatok tagjai és előtornásza tartoznak a tornaünnepély összgyakorlataiban (felvonulásban és szabadgyakorlatokban) résztvenni.

A ki ezt elmulasztja, a versenyben nem vehet részt.

h) Minden versenyző mintacsapat saját egyesületének tornaszereit használhatja. Ha ezt nem teszi és ha az ünnepélyt rendező egyesület által rendelkezésre bocsátott tornaszert sem akarja használni, akkor az illető mintacsapat a versenytől visszalépettnak tekintetik.

i) Azt a sorrendet, melyben a benevezett mintacsapatok versenyezni fognak, az ünnepélyt rendező egyesület az ünnepi műsor összeállítása alkalmával sorsolás útján állapítja meg és az ünnepi műsorral kapcsolatban közli az egyesületekkel.

j) A versenybíróóság egy elnökből és két tagból áll, a kiket a Szövetség igazgató bizottsága rendel ki.

k) A mintacsapat-versenynél bírálat tárgyát képezi

1. a csapat általános magatartása és
2. a gyakorlatok kivitele az egyesek által.

l) A csapat általános magatartásának elemeit képezi: a csapat fegyelmessége és minden egyesnek a szerhez való menése és onnan való távozása.

m) A gyakorlatok kivitele alatt a tornaszereken minden egyes által végzendő munka értendő.

n) Ugy a versenyző mintacsapat általános magatartása, valamint minden egyesnek a tornaszereken való munkájának értékelése külön-külön 0—5-ig terjedő értékszámokkal és pedig a gyakorlatok kivitele tekintetében a következő elvek szerint történik;

- 0-t kap, ki a gyakorlatot nem végezte ;
 1-t " " " " alig elégségesre végezte ;
 2-t " " " " elégségesre végezte ;
 3-t " " " " jól végezte ;
 4-t " " " " igen jól végezte ;
 5-t " " " " mintaszerűen végezte.

Ugyanezen elvek szerint történik a csapat általános magatartásának értékelése is azzal a különbséggel mégis, hogy itt a csapat minden tagja magatartásának értékelése, az illető csapat versenyének befejezése után azonnal eszközlendő olyképpen, hogy a csapat minden tagja magatartására külön-külön értékszámot kap.

Ugy az általános magatartás, mint a gyakorlatok kivételének értékelésénél fél pontok alkalmazása meg van engedve.

o) A versenyző mintacsapatok győzelmi helyzete a következőképpen állapítandó meg :

A versenybíróság mind a három tagja minden egyes tornász által végzett minden gyakorlatot önállóan bírálván és értékelvén, az általa minden egyes gyakorlatra adott értékszámokat összegezi és ez összeghez hozzáadja az általa, a csapat minden egyes tagjának általános magatartására adott értékszámok összegét. Az eképpen a három versenybíróági tag által elért összegek összegeztetnek és hárommal elosztatnak. A nyert hányad állapítja meg a mintacsapatok győzelmi helyzetét olyképpen, hogy a legmagasabb hányadot nyert csapat lesz az I., utána következő legmagasabb hányadot kapott csapat a második stb. mintacsapat.

p) Az I. mintacsapat egylete kapja a Vetsey István-tiszteletdíjat és a Szövetség első osztályu oklevelét, a csapat minden tagja pedig a Szövetség nagy ezüst-érmét.

A II csapat egylete kapja a Szövetség második osztályu oklevelét, a csapat minden tagja pedig a Szövetség kis ezüst-érmét.

A harmadik és negyedik csapat egylete kapja a Szövetség harmadik osztályu oklevelét és a csapatok minden egyes tagja a Szövetség bronz-érmét.

Két díj, legalább 4 versenyző csapat

három díj, " 6 " "

négy díj, " 8 " "

kiállása esetén adatik.

r) Holtverseny esetén az illető mintacsapatok egy ugyanazon helyre helyeztetnek és megkapják egyletük részére az illető helyre nézve megállapított oklevelet és tagjaik részére a vonatkozó érmekeket.

Ugyanez áll, ha az első helyre nézve állana be holtverseny azon különbséggel mégis, hogy a Vetsey István-tiszteletdíjnak kiadása sorshuzás utján állapittatik meg. A sorshuzást a versenybíróság tagjainak jelenlétében a Szövetség végzi olyképpen, hogy a tiszteletdíjat azon csapat egylete kapja, mely csapatnak nevét a titkár a kalapból kihuzza.

s) Jelen versenyszabályok (a—r) pontjai a M. O. T. E. Sz.-nek igazgató bizottsága által, de csakis az

országos tornaünnepély évének márczius hava 15. napja előtt módosíthatók.

A módosítás a Szövetség szakközlönyében közhirré teendő és a Szövetség kebelébe tartozó egyletekkel is közlendő.

Pályázati felhivas.

A M. T. O. E. Sz.-nek igazgató bizottsága mintacsapat számára szükséges gyakorlatanyagra pályázatot hirdet, melyre a jelen felhiváshoz mellékelt feltételekben megállapított általános követelményeken kívül a következő szabályok szolgálnak mérvadóul :

1. A gyakorlatanyag a magas nyujtóra végzendő gyakorlatokat tartalmazzon :

2. A gyakorlatanyag a lengési gyakorlatok köréből választandó.

3. A gyakorlatanyag a tornászati II., legfeljebb III. fokozatnak feleljen meg. A IV. fokozatot érinteni sem szabad.

Czirkuszi mutatványok a pályázathból ki vannak zárva.

4. A gyakorlatanyag terjedelme olyan legyen, hogy azt hat tagból álló mintacsapat legfeljebb 15 perc alatt ledolgozhassa. Az a gyakorlatanyag, melyet hat tagból álló mintacsapat 15 perc alatt le nem dolgozhat, sem kivételre el nem fogadható, sem díjazásban nem részesíthető.

5. E gyakorlatanyagra pályázó munkák jeligés és a szerző nevét és állását, illetőleg azon egylet megnevezését, melynél a szerző mint művezető alkalmazva van, nemkülönben lakását tartalmazó zárt levélke csatolása mellett, gép- vagy idegen kézírással írva 1904. évi február hó 15-éig Jász Géza urnak, mint a M. T. O. E. Sz. titkáranak nevére czimezve küldendők.

6. A pályázatban csakis a M. T. O. E. Sz.-nek kebelébe tartozó egyletek művezetői és tornatanítói oklevéllel bíró tagjai vehetnek részt.

7. A beérkezett pályamunkák felett a M. O. T. E. Sz.-nek igazgató bizottsága által kiküldött háromtagu szakbizottság dönt.

8. A legjobbnak talált gyakorlatanyag az 1904. évi május hó 21., 22. és 23-ik napján Aradon tartandó országos tornaünnepélyen rendezendő mintacsapat-versenyre gyakorlatanyagul lesz kiírandó.

Ezekon kívül a legjobbnak talált gyakorlatanyag szerzője 80 kor., a második helyre helyezett gyakorlatanyag szerzője 40 korona értékű tiszteletdíjban részesül.

9. A díjjal kitüntetett munkák a vonatkozó bírálattal együtt a M. T. O. E. S.-nek hivatalos szakközlönyében közléteendők.

Az igazoló bizottság egyébként a nem díjazott pályamunkákra nézve is fenntartja magának a közléstétel jogát.

Budapest, 1903. deczember hó 21-én.

A M. T. O. E. Sz.
igazgató bizottsága.

A Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége

által 1904. évi május hó 21., 22. és 23-án Aradon tartandó

VII. szövetségi országos tornaünnepély és ezzel kapcsolatban az Aradi Torna-Egyesület zászlófelavatási ünnepélyre, vivő-akadémia, tornász-csoportozatok, élőképek, továbbá a VII. szövetségi rendes közgyűlés

sorrendje

Rendező egyesület az „Aradi Torna-Egyesület”.

Általános ünnepi sorrend:

1. Az „Aradi Torna-Egyesület” zászlófelavató ünnepélye.

2. Felvonulás.

3. Szabadgyakorlatok sulyzóval.

4. Általános szertornázás az egyesületek által szabadon választott szereken, melyeket magukkal hozni tartoznak.

5. Mintacsapatok versenytornázása Vetsey-díjért magasnyújtón.

6. Szövetségi összetett főverseny szereken:

a) magasnyújtón } két-két előírt és egy

b) korláton } szabadon választott

c) lovon (széltében) } gyakorlat;

d) lovon (hosszában) olló-átugrás. Az olló-átugrásnál a fordulat tetszés szerinti oldalra történhetik, a fogás a lónyákára egy fogással, a leugrás megállással.

7. Szövetségi összetett főverseny a népies gyakorlatokból:

a) 200 méteres síkfutás;

b) diszkoszvetés;

c) magasugrás földről.

8. Szövetségi egyszerű népies versenyek:

c) 100 méteres síkfutás;

c) 402,5 méteres gátfutás 10 darab egymástól 36 méternyire álló 80 centiméter magas léczgáttal;

c) sulylökés vállból távolba

d) gerelydobás távolba

(a fő- és székváros kizárásával);

e) ugrás magasba (földről);

f) kötélhuzás állásból (hat tornász részvételével mint csapatverseny);

g) magasugrás földről (hat tornász részvételével mint csapatverseny).

9. Füleslabda (hajító) mérkőzés.

10. Rugólabda (football, association) mérkőzés.

Részletes sorrend.

Első nap, 1904. május hó 21-én szombaton a waggongyár mellett levő versenypályán.

Füleslabda- és rugólabda, elő- és osztályozó mérkőzések azon csapatok közt, melyek Aradon maradnak.

A füleslabda és a rugólabda mérkőzésekre nézve a „Magyarországi tornaegyletek Szövetsége”-nek versenyszabályzata mérvadó.

Azon csapat, a mely számára kijelölt időben a bíró sipjelzésére a játéktéren nem jelenik meg, legyőzöttnek tekintetik.

Az elő- és osztályozó mérkőzések után 1904. május hó 21-én este 8 órakor ismerkedési estély a versenytér mellett levő városligeti vendéglőben.

1904. május hó 22-én.

(Pünkösdi vasárnap.)

Délelőtt fél nyolcz órakor

I. Szövetségi összetett főverseny a népies gyakorlatokból. Előmérkőzés az első három helyre.

Délelőtt kilencz órakor.

II. 100 méteres síkfutás. Előfutamok.

III. 402,5 méteres gátfutás. Előfutamok.

IV. Evvel a párhuzamosan mintacsapatok versenytornázása a Vetsey-díjért magasnyújtón.

V. Ugyanakkor VII. szövetségi rendes közgyűlés a városháza dísztermében.

Délelőtt tíz órakor.

VI. Az „Aradi Torna Egyesület” új zászlójának felavatása a Szabadság téren a következő sorrendel:

a) „Hymnus” elénekklése zenekísérettel.

b) A zászló egyházi felavatása.

c) Szögek beverése.

d) Az „Aradi Torna-Egyesület” új zászlójának megkoszorúzása a „Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége” által és annak ünnepélyes átadása

e) A „Szózat” elénekklése zenekísérettel.

Délután két órakor.

VII. Gyülekezés a lyceum előtt fekvő torna- és játszótéren zászlókkal, jelzőtáblákkal, teljes díszben.

Kivonulás az ünnepély színhelyére zeneszóval, zászlókkal, jelzőtáblákkal, teljes díszben a Jókai-téren, Bárány Eötvös-utcán, a Szabadság-téren, az Atzél Péter-utcán, Andrássy-uton, József főherceg-uton, Boros Béni-téren és a Városligeten keresztül a versenytérre.

Felvonulás oszlopokba és az egyesületek üdvözlése.

Délután három órakor.

VIII. A „Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége” zászlójának megkoszorúzása és annak ünnepélyes átadása az „Aradi Torna-Egyesületnek.”

IX. Az összes résztvevő egyesületek zászlóinak megkoszorúzása.

A „Hymnus” elénekklése zenekísérettel.

Délután négy órakor.

X. Szabadgyakorlatok sulyzóval.

(A sulyzók darabjának sulya 1,5 kilogramm.)

I. csoport.

1. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás előre, páros karlendítés előre magastartásba.

2. Bal támadóállás előre, páros karkörzés a mélytartáson át mellső bal középtartásba, jobb karhajlítással a mellre.

3. Páros karkörzés hátra a mélytartáson át a magas tartásba és bal lépőállás előre.

4. Bal lábbal alapállásba lépni és páros karlendítés előre mélytartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

2. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás oldalt, páros karlendítés előre magastartásba.

2. Bal támadóállás oldalt, páros karkörzés jobbra, a mélytartáson át bal rézsutos magas tartásba, jobb karhajlítással a mellre, fejfördítással balra.

3. Páros karkörzés jobbra mélytartáson át magastartásba és bal lépőállás oldalt, fejfördítással előre.

4. Bal lábbal alapállásba lépni és páros karlendítés előre mélytartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

3. Gyakorlat.

A 2 gyakorlatot az 1-ek és 3-ok a bal lábbal, a 2-ök és 4-ek a jobb lábbal kezdik, nyolcz ütem.

4. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás hátra, páros karlendítés előre a magastartásba.

2. $\frac{1}{4}$ fordulát balra, bal támadóállás oldalt páros karkörzéssel jobbra a mélytartáson át bal magastartásba, jobb karhajlítással a mellre.

3. $\frac{1}{4}$ fordulát jobbra, páros karkörzés jobbra a mélytartáson át magastartásba és bal lépőállás hátra.

4. Bal lábbal alapállásba lépni és páros karlendítés előre mélytartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

5. Gyakorlat.

A 4-ik gyakorlatot az 1-ek és 3-ok a bal lábbal, a 2-ök és a 4-ek a jobb lábbal kezdik, nyolcz ütem.

II. csoport.

6. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás előre, páros karlendítés előre magastartásban.

2. Bal támadóállás előre, páros karkörzés a mélytartáson át bal középtartásba előre, jobb karhajlítással a mellre.

3. Bal lábbal szögállásba lépni és törzshajlítás előre és páros karlendítés oldalt középtartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlatok ellenkezőleg.

7. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás oldalt, páros karlendítés előre magastartásba.

2. Bal támadóállás oldalt páros karkörzés jobbra mélytartáson át bal rézsutos magastartásba, jobb karhajlítással a mellre, fejfördítással balra.

3. Bal lábbal szögállásba lépni és törzshajlítás balra, jobb karkörzés jobbra a mélytartáson át magastartásba, bal karhajlítás a mellre, fejfördítés előre.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

8. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás hátra, páros karlendítés előre magastartásba.

2. Egy negyed fordulattal balra, bal támadóállás oldalt, páros karkörzéssel jobbra a mélytartáson át bal magastartásba, jobb karhajlítással a mellre.

3. Bal lábbal szögállásba lépni egy negyed fordulattal jobbra és törzshajlítás hátra, páros karkörzés balra a mélytartáson át jobbra a magastartásba.

4. Törzsnyújtás és páros karlendítés előre mélytartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

III. csoport.

9. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás előre, páros karlendítés előre magastartásba.

2. Bal támadóállás előre, páros karkörzés a mélytartáson át mellső bal középtartásba előre, jobb karhajlítással a mellre.

3. Bal védőállás hátra és páros karlendítés a mélytartáson át oldalt középtartásba. (Kéz orsótartás.)

4. Bal lábbal alapállásba lépni és páros karlendítés és oldalt mélytartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

10. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás oldalt, páros karlendítés előre magastartásba.

2. Bal támadóállás oldalt, páros karkörzés jobbra a mélytartáson át, bal rézsutos magas tartásba, jobb karhajlítás a mellre, fejfördítással balra.

3. Bal mellső keresztlépőállás, páros karkörzés balra a mélytartáson át jobb rézsutos magastartásba, bal karhajlítás a mellre, fejfördítással jobbra.

4. Bal lábbal alapállásba lépni és jobb karlendítés oldalt bal karnyújtás a mélytartásba és fejfördítés előre.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

11. Gyakorlat.

1. Bal lépőállás oldalt, páros karlendítés előre magastartásba.

2. $\frac{1}{4}$ fordulattal balra, bal támadóállás oldalt, páros karkörzés jobbra a mélytartáson át bal magastartásba, jobb karhajlítással a mellre.

3. Negyed fordulat jobbra, bal lábbal szolgálásba lépve, guggolóállás páros karlendítés balra a mélytartáson át előre középtartásba (orsó-tartás).

4. Nyújtás alapállásba és páros karlendítés előre mélytartásba.

5—8. Ugyanezen gyakorlat ellenkezőleg.

12. Gyakorlat.

A 11-ik gyakorlatot az 1-ek és 3-ok rendes időben, a 2-ek és 4-ek egy ütemmel későbbben kezdik meg (kánon-gyakorlat) 1—8 ütem.

Délután fél öt órákor.

XI. Általános szertornázás.

Délután öt órákor.

XII. Szövetségi összetett főverseny a népies gyakorlatokból:

- a) 200 méteres síkfutás;
- b) diszkoszvetés;
- c) magasugrás földről.

Az előmérkőzésben a három első helyre helyezett futása, háromszori dobása és magasugrása.

Délután fél hat órákor.

XIII. Kötélhuzás. (Csapatverseny hat tornászszal.)

Délután háromnegyep hat órákor.

XIV. 100 méteres síkfutás. Döntő futam.

Délután hat órákor.

XV. Labdarúgó döntő mérkőzés.

Este nyolcz órákor a színházban vivő-akadémia a fő- és székvárosi magyar vívómesterek közreműködésével, az Aradi Torna-Egyesület tagjai által bemutatandó előképek márvány-csoportozatok és gulák, az „Aradi Torna-Egyesület” női torna-szakosztályának buzogány-gyakorlatai.

Esti 10 órákor a „Fehér-Kereszt” szálló disztermében a zászlóany, a kosorus hölgyek és Arad város hölgyeinek tiszteletére zártkörű tornabál.

Második nap 1904. május hó 23-án.

(Pütkösd-hétfő.)

Dél előtt fél nyolcz órákor

I. Súlylökés távolba. A fő- és székvárosiak ki-zárásával.

Dél előtt fél kilencz órákor.

II. Gerelydobás távolba. A fő- és székvárosiak ki-zárásával.

Dél előtt kilencz órákor.

III. Szövetségi összetett főverseny szereken. Az előirt gyakorlatok a magas nyujtón, korláton és lovon, széltében.

- a) magas nyujtón,
 - b) korláton,
 - c) lovon (széltében).
- } az előirt gyakorlatok.

A VII-ik országos tornaünnepély előirt versenygyakorlatai

I. Nyujtó.

a) Lengési gyakorlat.

Felső fogással mellső oldalfüggésből: huzódással lendület előre-, lendület hátra lebegő-támaszba, szabad-kelep-átlendülés és nyujtott oldalfüggésen át lendület előre, lendület hátra, ennek végén tapsolás, lendület előre, ennek végén függés-csere páros kézzel fél fordulattal balra, billenés lebegőtámaszba és tompor a bal kéz alatt guggoló hátsó oldalállásba, előre közép-tartásba emelt karokkal; alapállás.

b) Lengés nélküli gyakorlat.

Felső fogással mellső nyujtott oldalfüggésből: láb-emelés ültartásba, huzódás és folytatólag tolódás páros karal nyujtott mellső oldaltámaszba, leereszkedni ültartással mellső nyujtott oldalfüggésbe, térdemelés, át-guggolás nyujtott hátsó lefüggésbe, hátsó függőmérleg, emelés nyujtott testtel hátsó lefüggésbe és hátsó kelep-felhuzódás oldalülésbe, fogás-csere fél fordulattal balra támasz-csere mellső oldaltámaszba, alugrás guggoló hátsó oldalállásba, oldalait középtartásba emelt karokkal.

II. Korlát.

a) Lengési gyakorlat.

A korlát végén mellső harántállásból: beterpesztés nyujtott haránttámaszba és a hátlendülettel kéz-állásba, hajlitott támaszon át szökdelés előre nyujtott támaszba ültartással; lendület hátra félkarfüggésbe, lendület előre nyujtott támaszba, lendület hátra és a jobb kéz alatt vetődés balra a karfákön át külső harántállásba.

b) Lengés nélküli gyakorlat.

A korlát közepén haránt félkarfüggés orsólogással. Huzódás és hajlitott támaszon áttolódás nyujtott haránt támaszba, törzsemeléssel bal haránt könyökmérlegbe, ezen mérlegben jobban negyedfordulattal oldal haráni könyökmérlegbe, leereszkedés nyujtott haránt-támaszba, emelés ültartásba, negyedfordulattal balra támasz-csere oldal-lebegőtámaszba, negyed fordulattal balra támasz-csere haránt-támaszba, láblebocsátás nyujtott támaszba és emeléssel kanyarulat balra külső harántállásba.

III. Ló.

a) Lengési gyakorlat.

A ló széltében; ugródeszka nélkül. Mellső oldal-állás a nyereg mögött, fogás a kápákon: a jobb láb előleng, visszaleng, a bal láb a bal kéz alatt beleng

balra kileng és a jobb kéz alatt köröz mellső oldal-támaszba, tomporlendület a jobb kéz alatt mellső oldal-támaszba, a bal láb előleng, visszaleng, a jobb láb a jobb kéz alatt beleng, olly balra oldal-lebegőtámaszba, a jobb láb a jobb kézen kívül előre leng ültartásba a II. kápa felett, a jobb láb jobbra hátra és a bal kéz alatt előre leng és hátsó támaszon át folytatólag (csak a jobb kézen támaszkodva) bal lábbal csavarfelülés előre lovagülésbe a hátra, a jobb láb előre a bal láb mellé leng harántülésbe, fogás két kézzel az I. kápara vetődés hátán és nyakon át harántállásba.

b) Ugrási gyakorlat.

A hosszába állított lovon: rohanással az olló-átterpesztés. Fordulat tetszés szerint: balra, vagy jobbra.)

Az olló-átterpesztés csak egy fogással, egyik kéz a másik elé, végzendő.

Az ugródeszka távolsága a ló lábától 0.60 m. A ló magassága 1.20 m.

Tudnivalók.

Az előirt lengési gyakorlatok megszakítás nélkül egyhuzamban végzendők.

Az összes előirt gyakorlatok az ellenkező irányok betartásával is végezhetők.

Délelőtt fél tizenegy órákor

IV. Magasugrás mint csapatverseny.

A magasugrás mint csapatverseny szabályzata.

Az ugrás földről 120 cm. magasságu mércze mellett kezdődik, a mércze 150 cm.-ig 10 cm.-rel, azonfelül 2.5 cm.-rel emeltetik minden emelési magasság 1 pontot számít, jazító ugrás nincs, de a következő magasságot ugorhatja az ugrást hibázó, ha azt is elhibázza, kiáll.

A csapat által elért pontok összege számít.

A díjazásra nézve a kötélhuzás szabályzata érvényes.

Holtverseny esetén mindkét egyrangú győztes a megfelelő díjazásban részesül, a csapatok sorshuzás szerint állnak ki.

Délelőtt tizenegy órákor.

V. A 13. vértanu szobrát megkoszorúzzák az összes egyesületen.

Délután két órákor.

VI. Gyülekezés a lyceum előtt fekvő torna- és játszótéren zászlókkal, jelzőtáblákkal és teljes diszben.

Kivonulás az ünnepély színhelyére zenészőval, zászlókkal, jelzőtáblákkal, teljes diszben a Jókai-téren, Báro Eötvös-utcán, a Szabadság-téren, az Atzél Péter-utcán, Andrássy-uton, Boros Béni-téren és a Városligeten keresztül a versenyterre

Felvonulás oszlopokba.

Délután három órákor.

VII. A „Hymnus“ eléneklésc zenekiséret mellett.

VIII. Szabadgyakorlatok sulyzóval.

(Lásd a szabadgyakorlatoknak már egyszer leirt anyagát.

Délután fél négy órákor.

IX. Szövetségi összetett főverseny szereken. Folytatás.)

a) magasnyujtón,	} a szabadon választott gyakorlatok végzése.
b) korláton,	
c) lovon (széltében),	
d) lovon hosszában, olló-átugrás.	

Délután négy órákor.

X. 402.5 méteres gátfutás. Döntő futam.

Délután négy óra tíz perczkor.

XI. A Szövetség igazgatósága által kiválasztott mintacsapat tornázása nyujtón, a Vetsey-dijért.

Délután fél öt órákor.

XII. Rudugrás magasba.

Délután öt órákor

XIII. Fülelabda döntő mérkőzés.

Este nyolcz órákor.

XIV. Társasvacsora és dijkiosztás a „Fehér-Kereszt“ szálló téli kertjében.

A vivás középiskoláinkban.*)

Irta Halász Zsigmond.

(Folytatás.)

Előszőr válaszszuk ki testnevelésünk anyagjait.

En a magam részéről a játékok, athletikai gyakorlatok, az ember céljainak, a gyakorlati élet mozgásának megfelelő minimális mértékre redukált torna-gyakorlatok, katonai rendgyakorlatok üzése mellett legelső sorban a vivás nemes művészetének gyakorlására, kifejlesztésére fektetném a főszulyt, mely egyedül van hivatva arra, hogy a kijelölt gyakorlatok által helyes irányban vezetett középiskolai ifjuságunk testi és lelk erejének a körülményekhez mérten elérhető nagyságát betetőzze.

Kötelességem legelső sorban fölemliteni azon okokat, a melyek engem arra indítottak, hogy a vivásnak

*) Az országos ref. tanáregyesületnek 1903. júniusban Nagy-Enyeden tartott közgyűlésén felolvasta a Szerző.

középiskoláinkban való rendszeresítése érdekében állást foglaljak. Elmondom itt röviden tapasztalataimat, a melyeket negyedszázados vívómesterkedésem, pár év hiján 30 éves tornatanárságom ideje alatt szereztem.

Bátran merem állítani, hogy testi nevelésünk mindenféle fajú, megfelelő és kevésbé hasznos, majd pedig teljesen kiselejtezendő anyaggal zsufolásig megtöltött tárházában egy gyakorlatot sem találok olyat, mely tanító ifjuságunk testi és jellembeli kifejlődésére, erkölcsi magaviseletére egyaránt oly jótékony és biztos hatással lenne, mint a vívás.

Testgyakorlati szempontból tekintve — ama legelső feltétel szemmel tartása mellett természetesen, hogy úgy jobb, mint baloldalulag egyaránt kell gyakoroltatnunk — azon nagy előnye van, hogy az egész testet egy időben veszi igénybe; a támadás és védelem végrehajtására szükséges sok irányu mozdulatai s ugyanannyi helyzetű térbeli fekvései pedig mindig elegendők az emberi gépezet tökéletes kifejlesztésére, a kitartás és ügyesség legmagasabb fokra emelésére.

„Az atletikai gyakorlatok, a milyenek a futás, ugrás, diskusdobás, gerelyvetés, rudrugás stb. mind kiváló gyakorlatok; de ezek között egy sincs, a melyben annyi előny kombinálnék, mint a vívásban: aczélozza a test minden izmát, bátorságra és lélekjelenlétre nevel.“ (Felméri.)

Gyakorlása közben a hátrahuzott vállak, kidomborított mell, fölemelt fő a vívót plasztikus formába önti; a test minden részében szabadon mozog, külső erőszak nem akadályozza a vérkeringést, a belső nemes szervek szabad működésükben semmiképp sem gátoltnak. Igaza van tehát Legouvénak, mikor így szól: „Alig van életünknek oly ténye, melyben teljesebben éreznők az életerő pezsgését, mint vívás alkalmával. A jó vívónál, míg a kéz könnyedén és gyorsan repdes és mind előbbre hatol, a test hátra huzódik és a lábak a működő kéz jeladását várják, hogy előre törjenek-e vagy hátra vonuljanak?“

„A vívás bonyodalmas művészete, mely az egész testet igénybe veszi és mozgásba hozza, voltaképen a mutató és hüvelykuj hegyében összpontosul. Bámulatot kelt az a finom érzékenység, mindent egyszerre megérező erő, mely a két ujjon előmlik. Hisz a jó vívónak látóképességére épen nincs szüksége, hogy az ellenfél kardja mozdulatait szemmel tartsa; tapintással is megérezzi, talán bekötött szemmel is észre venné azokat. És ha hozzá vesszük a delejes érintés gyönyörét, az erekben forró vér lüktetését, a hevesen dobogó szívet, a szédülő főt, a reszkető ütereket, a hullámozó mellet s a kitáguló porusokat és azt a boldog érzést, melyet mindennap, minden új összemérkezésnél újra kezdetünk: érthetni, hogy a vívás művészetének gyakorlása valóságos mámor, mely erőnk jól felhasználásával nemcsak a rossztól ment meg, de frissebbé és egészségesebbé is tesz.

De a vívás okozta gyönyör és érdekfűzés forrása még orvosság is, mert sok eset van rá, hogy a fokozatosan berendezett vívás elejét vette tüdőbántalmaknak, aszkórságra való hajlandóságnak.

A társas életre való üdvös hatását sem tagadhatni. A kardforgatás a demokratikus társadalom arisztokratikus modorának és nemes érzületének egyik fentartója. A vívóterem e mellett a megfigyelés iskolája, mert egy negyedórai kardösszemérés közben jobban megismered az ember jellemét, mint akár hat heti vizsgálódásból.“ (Felméri.)

Tanuló ifjuságunk jellemének kifejlesztésére tehát a testgyakorlatok közül a vívás lenne az egyedüli faktor, mely azt a béketűrésre, önuralomra és vérléjtésnek fegyelmezésére szoktatná; hathatós segédesszök lenne az igazság érzetének felébresztésére, eszköze volna a félszégesség nélküli lovagias magatartásnak és a másokkal szemben való udvarias fellépésnek és viselkedésnek, mely jelen társadalmi életünk elengedhetetlen feltétele.

Valósággal boldogság a mesterre, a mikor már a szabad vívókká képezett ifju növendékek bosszura nagy mértékben hajlandó természetét lassan-lassan átváltozni s végre elenyészni látja.

Az első időszakban a felszabadított vívó, mint a hogy az anyányi madár kezdi szárnyait lebegtetni, hogy repülni tanuljon, azonképen próbálgatja ellenfelével szemben kardját szabadon úgy forgatni, hogy eddigi tudásában érvényesüljön. Csakhogy itt mindig kettőn áll a vásár, ellenfele is ép oly szándékkal lesi az alkalmas pillanatot; hirtelen egy vágást mér rá, helye fáj keservesen, a bosszu villámként felébred benne, szeretné lesujtani ellenfelét, de nem lehet, mert az nem engedi magát. No majd máskor, gondolja magában és kardját leeresztve udvariasan megköszöni ellenfele szíveségét. A legközelebbi mérkőzés még hevesebb, úgy, hogy a mesternek már nemcsak oktatólag, de rendre utasítólag is fel kell lépnie. A visszatorlás nem sikerült, a kapott vágások még jobban sajognak, mert az érzékeny helyekre ujak esztenek. A bosszuállás ereje meg török és a legyőzött ifju meghajlik ügyesebb ellenfele előtt. E pillanattól kezdve felébred benne az önvédelem iránti ösztön, a küzdelem mind nyugodtabb és nyugodtabb mederben folyik, lassanként megszokja a „volt“-ok kellemetlen sajgásait s nem sok idő múlva nem a kapott vágás helyét fájlalja, hanem azt, hogy kardjáról nem volt képes — valószínűleg nyugtalansága következtében ejtett hibából — magáról elhárítani.

S most kérdem, van-e ennél jellemképzőbb gyakorlat?

Itt kezdődik a második időszak, a mikor a lovagias játékból eredt örömméret ébred föl az ifju szívében, lélekemelő hatását már érzi a kard forgatásának s kezd megrögzni benne a vívás iránti vágy, mert az egyik életszükségletévé vált.

Lássuk még a vívás hatását a rend és fegyelem tartására és az erkölcsi életre.

Ha az angolok az önvédelem nemes művészetére, az ökölvívásra *) „Self defence or the art of boxing” mint a testgyakorlás legtermészetesebb remekére fennen hirdetik, „hogy ha az ökölvívást nem ismernők, azt a tudó helyes gyakorlása végett kellene feltalálnunk”: mi bátran mondhatjuk: „ha a vívás nem lenne, akkor azt a tanuló ifjuság rend- és fegyelemtartására s erkölcsi magaviseletére nevelő hatásánál fogva meg kellene teremtenünk.

Soha egy tornaórán sem voltam képes rend és fegyelemtartás tekintetében azt a mértéket elérni, mint a vívóórákon s ez onnan ered, hogy a tanuló fegyver iránti tisztelete eltompítja a rendtelenség iránti érzékeit; rokonszenvet, előszeretettel érez a vívás tanulásához, kedvvel cselekszik s így rosszra hajló hajlama bilincsekbe van verve; figyelme csak arra összpontosul, hogy a támadó és védő mozdulatokat jól végezze, mert hiúságát sértene, ha nem volna képes azt elérni, a mit vívótársa, avagy annak részéről megjegyzéseknek lenne kitéve.

Ha a tanuló megszokja a vívást a középiskolában, az természetévé válik s rendes útja nem a büzhödtt levegővel és füsttel telt vendéglők vagy kávéházak felé, hanem az egészséges vívótermekbe vezet.

Ilyen rendkívüli előnyök mellett azután nem tudom elég melegen ajánlani a mélyen t. közgyűlés becses figyelmébe a középiskolai vívás szükségességét.

Véleményem szerint a vívás elemi iskoláját már az alsó osztályokban meg lehetne kezdeni vívóval, mert mihelyt a gyermeknek a térről s az abban fekvő egyes vonalakról, továbbá a szögekről és körökről, egyensúlyozásról tiszta fogalma van, mi sem áll útjában, hogy a vívást erejéhez mért könnyű fegyverrel megkezdhesse.

A felsőbb osztályokban pedig feltétlenül kötelezővé tenném oly formán, hogy az V-ik és VI-ik osztályokban a vívóval a VII. és VIII. osztályokban pedig a kardra fektetném a fősúlyt.

A heti órák számát illetőleg, tekintettel a tanulók igen-igen nagymérvű elfoglaltságára és ezen kimerítő szellemi munka testromló hatására, ellensúlyozásképp csak úgy lehetne teljes eredményt elérni, ha a tanulók naponként legalább egy órában részesülhetnének a jó irányban vezetett testgyakorlás áldásaiban s ezeknek fele a vívásra eshetné. De tekintettel, hogy az idő — utilitár.us tanrendszerünkénél fogva — a jelenlegi heti tanórákban folyó elméleti oktatások rovására ki nem szakítható, addig is, a míg a közelgő jobb idők el nem érkeznek, a melyekben vagy az elméleti órák

száma redukáltatik, vagy esetleg a középiskolai évek száma emeltetik, avagy talán valami üdvösebb változtatás nem foganatosíttatik, a heti két kötelező tornaóra mellé még egy harmadik órát is rendszeresíthetnénk; szakszerű, helyes tananyag és idő beosztással így is szép eredményeket érhetünk el. A tornaszergyakorlatok redukálásával sok időt nyerhetnénk, a teremhez kötött vívásnak inkább a téli hónapokban való intenzívebb gyakorlására, a játék és athletikai gyakorlatokra pedig úgy, mint eddig is, a nyári hónapokra eső időt szentelnők, a mennyiben eljárásunknál fogva jórészt az időszakra vagyunk utalva.

Igen fontos kérdés a vívószeretek beszerzésének kérdése, a mit csakis a leglelkismeretesebb eljárás mellett és áldozatok árán lehet megoldani.

Legelső sorban kötelességünk szem előtt tartani azt, hogy azok a legszolidabb forrásokból szereztessenek be, oly erős anyagból legyenek készítve és célszerű formában kiállítva, hogy minden eshetőséggel szemben és bármily körülmények között teljes biztonságot nyújtsanak.

Azt hiszem, hogy az áldozatok meghozása legyőzhetetlen akadályokba ütközni nem fogna sehol.

Középarányos számítás mellett — alapul oly intézetet véve, a hol az egyes osztályokban a tanulók száma átlag 50. az első befektetésre 1000 (egyezer) korona szükséges. A pengetőrések költségeit, a vívószeretek rendbentartását és az új beszerzések szükségletét pedig évenként 200. kétszáz, koronából tisztességesen lehetne fedezni.

Ezen költségek és a szaktanár fizetésének fedezéséről való gondoskodás az állam, illetőleg a fentartó testületek hatáskörébe tartozván, ezekkel bővebben nem foglalkozhatom, csak felvetem, hogy a hol arra más alap nem lenne, ott a kérdést a tanulók által fejenként fizetendő néhány korona évi tandíjtöbblettel lehetne szépen megoldani.

A szülők e nemes célra, ha az, mint kontempláltam, ily kevés áldozatba kerül, készséggel áldoznak s úgy tapasztaltam, hogy szigorú takarékoságuk mellett is, daczára az iskolák kebelében rendezett vívótanfolyamok nagyobb kiadást igénylő feltételeinek örömmel használják fel az alkalmat gyermekeik jól felgott érdekében.

Különben beszéljenek a számok.

A budapesti ev. ref. főgymnasiumi tanuló ifjuság részére a most lefolyt tanévben két rendbeli kurzust rendeztem, az egyiket saját vívótermemben, hetenként más-más napokra eső órában, 40 korona évi vívódíj fizetése mellett, — husz tanuló jelentkezett, a másikat az intézeti tornateremben, minden szombaton délután két-két órában, alkalomadtán más időket is szenteltem ráadásul, 12 korona díjfizetés mellett 47 tanuló jelentkezett. Azaz összesen 67, mely szám intézetünk tanu-

*) Az ökölvívást 1879. évi július, augusztus és szeptember hónapokban, mint a magyar Ath. Club és gróf Esterházy Miksa kiküldöttje, Londonban a legjelesebb mesterektől tanultam és a M. A. C.-ban, mint művezető, 17 éven keresztül oktattam

lőinak létszámához mérten, (550) kielégítő, tekintettel pedig arra, hogy a fiuk legnagyobb része szegénysorsu, a szülők vivás iránti áldozatkészségét szépen igazolja.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

A szabadkai sport-életből. Hazánk vidéki városai között Szabadka a legrégebb sport-város, mint a mely a testi nevelés és testedzés terén a vidéken uttörő volt. A sportot Szabadkán a Vermes testvérek honosították s illetve kedveltették meg. A Vermes testvérek egyébként nemcsak szülővárosukban, de magában a fővárosban is nagy előszeretettel és ambícióval üzték a sportot s az ottani versenyben is ők vettek részt.

A Vermes testvérek visszavonulásával s illetve távozásával azonban a sport-élet Szabadkán nem hanyatlott, sőt Markovics Miklós tornatanár a nevezett testvérek volt tanítványa és versenyző ellenfele a sportot még magasabb nivóra emelte. E fáradthatlan, kiváló képzettségű tornatanár az általa alakított „Sportegylet” nek országos hírnevet szerzett. Tíz év óta vezetője és lelke a Markovits sportéletünknek s különösen az általa vezetett gymnáziumi ifjuság a gyakorlati kiképzés terén a tökély magas fokára emelkedett, úgy hogy legutóbb az országos tornaversenyen a szabadkai gymnázium növendékei nyerték el a győzedelmi zászlót.

A szabadkai Sportegylet eddig öt disztornás, négy házi versenyt, három országos és nemzetközi versenyt rendezett. A távgyaloglásban Sztaubres György mint világbajnok felülmulhatlan és legyőzhetlen volt.

F. évi január 5-én a szabadkai Sportegylet nagy és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg disztornáját. Az ünnepély felvonulással és szabadgyakorlatokkal vette kezdetét. E gyakorlatokat maga a művezető Matkovics Miklós vezette. A közönség tapsal adott kifejezést tetszésének a gyakorlatok felett.

A csapattornászat vezetői Pércsics Károly és Szabó Lajos előtornászok voltak, a kik szép készültségre való iskolájukkal többször tapsra ragadták a közönséget. az egyes versenyekben kitüntek a következők: magas ugrásban első (150 cm.) Szabó Lajos, második Boji Lajos. Súlyemelésben első Tary Sándor, második Szabó Lajos. Bakugrásban első Boji Lajos, második Kozák Lajos. Végül a szabadon bemutatott szertornászásban kitüntek: Szabó Lajos, Pércsics Károly, Lénárd György és Kerék Lajos. Az eredményt Matkovics Miklós művezető hirdette ki s ezt báciai szokás szerint áldomás követte.

G. I.

Szemere Miklós áldozatkészségéből létesített cél-lövő-tanfolyamra eddig 406-an jelentkeztek. A jelent-

kezett ifjak oktatásában és vezetésében katonatisztek és egy egész sereg altiszt fog közreműködni.

Birkózás. Egy világbajnok és a budapesti birkózók mérkőzése. Érdekes birkózás folyt le folyó hó 9-én a Budapesti Posta- és Távirde Tisztviselők Sportegyesületének Wesselényi-utcai torna helyiségében. A Budapesten átutazó Csiganovics világbajnok mérte össze erejét és ügyességét a budapesti birkózókkal. Elsőnek Waldapfel magyar birkózó állt ki a porondra, kit Csiganovics 4 perc alatt győzött le. Másodiknak Kesselbach mérkőzött, az érdekes küzdelem 9 perczig tartott s Csiganovics győzelmével végződött. Majd Erődy Béla, a Posta- és Távirde Tisztviselők Sportegyesületének tagja, Wladimir birkózómester tanítványa, küzdött a világbajnokkal. A küzdelem 5 perczig tartott s Csiganovics javára dőlt el. Végül Csiganovics és Wladimir érdekes és fordulatokban változatos birkózó akadémiát tartottak.

A Magyar Testgyakorlók Köre által rendezendő bajnoki birkózó versenyek iránt sportkörökben igen nagy az érdeklődés. A főváros valamennyi sportegyletében szorgalmasan készülnek a versenyre, melyből nem kevesebb mint három bajnok és pedig könnyű-, közép- és nehézsúlyu bajnok fog kikerülni. E három bajnok a M. T. K. alelnöke, Brüll Alfréd által felajánlott értékes vándordíjért mérkőzik. A verseny megtartása február utolsó vasárnapjára van tervbe véve.

Hótalp-sport Más katonai ál'amokhoz viszonyítva, kissé bizony elkésve, de most szép buzgalommal fejleszti a cs. és k. közös hadügyi kormány a hótalp-sportot a közös hadseregben. Ezt bizonyítja az is, hogy a IX-ik hadtest parancsnoksága (Josefstadtban) most kötötte meg a szerződést Hohenelbe, csehországi község elöljáróságával 100 katona, megfelelő főtisztekkel, elszállásolására a hótalp-sport évadjának egész tartamára. E városka környéke a csehországi Óriás-hegységben — kiváló telep a hótalp-sport eredményes gyakorlására.

Az uralkodóház és a ski-sport. A Stríriában fekvő Mürzzuschlagban serényen készülődnek a nemzetközi hótalpversenyekre, a melyek január 31-től február 2-ig, tehát 3 napon keresztül, fognak odavonzani ezer meg ezer érdeklődőt, köztük az uralkodóház több tagját is, a kik részére az ugrás-versenypálya közvetlen közelében diszes páholyt emelnek; azzal szemben fog állani a tiszteleti tagok széles állványa, lejjebb pedig a nézők számára 16 állvány. A nemzetközi ski-versenyekre a nevezési határidő január 28-án záródik. A ski-ugrások színtere az ottani Ganzstein északi oldalán nyulik el, a mely a város fővásárterétől csak 10 percznyi távolságra fekszik. A nézők állványa fölött készül a zenekar részére szolgáló karzat. A rendezés költségeit jórészt adományoktól fedezik; máris adományoztak eme célra: a cs. és kir. közös hadügyminiszterium 100, a stríriai tartománygyűlés 500, Mürzzuschlag községe 200, a kerületi előjáróság 400, herczeg Lichtenstein 300 koronát, stb.

A kerékpáradó hatása. A kapzsi főváros az ő nagy pénzsóvárgásában a kerékpárookra adót vetett és pedig 1898-ban, vagyis akkor, mikor a biciklizés a legnagyobb mértékben folyt. A tanács azt hitte, hogy a kerékpározás divatja folyton emelkedőbb lesz és hogy kerékpáradó czímen évről-évre nagyobb összegekhez jut. És hiába hangoztatták akkor, hogy a bicikli megadóztatásából nem lesz haszon, a tanács mohón ragaszkodott oktalan tervéhez és azt keresztül is vitte. A kerékpárokon száguldozó uraknak ettől fogva nemcsak fizetni kellett, de sok kellemetlenséget is muszáj volt elszenvednie, mert a rendőrség igen kis okok miatt is közbelépett. Azóta, hogy a kerékpáradót behozták és könnyörtelenül behajtják, hat teljes esztendő mult el, vagyis ma már kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy az adó hatása milyen. Nos hát, ime az eredmény: 1898-ban Budapesten 13 ezer kerékpár volt forgalomban, 1902-ben azonban már csak 5 ezer kerékpárt tudtak megadóztatni. 1898-ban kerékpárgyártással és kereskedéssel 62 czég foglalkozott, akiknek száma 1903-ban már 20-ra olvadt le. Eltűnt tehát 8 ezer kerékpár és becsukta a boltját 42 czég. Hozzávehetjük ehhez, hogy a budapesti kerékpárgyár 1898-ban 103 munkást foglalkoztatott, ma pedig egyetlenegy munkása sincs. Ami a kerékpáripárt illeti, annak az adó előtt 495 munkásra volt szüksége, míg most alig 15-öt vesz igénybe. A szakmunkások, mikor őket elbocsátottak, egyszerre kenyér nélkül maradtak s a városi segélyalap terhére estek. Azután pedig legnagyobb részben vándorbotot vettek a kezükbe s Amerikába vándoroltak. 1898-ban a kerékpárgyártással és kereskedéssel foglalkozó 62 czég 152.000 K. házbért fizetett; a ma meglévő czégek összesen 21 ezer korona házbért fizetnek; ennyi is csak azért, mert varrógépek eladásával is foglalkoznak. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a főváros egyeteme a kerékpáradó behozatalával mennyit veszített, talán szükségtelen is konstatálni, hogy a meglévő kerékpárok után a főváros pénztárába befolyó adó nem annyira haszon, mint inkább kár. Na mert hát azt is tekintetbe kell venni, hogy a biciklik ellen indított razzia folytán mily összeget veszített az állam és a főváros más adókban, és nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a megadóztatható kerékpárok száma egyre fogy és hogy ma holnap ez az adó többbe kerül, mint a mennyit hoz. Az is igaz ugyan, hogy a biciklizés divatja adó nélkül is hanyatlott volna, de olyan mértékben, mint a megadóztatás után történt, semmi esetre sem. Mindebből különben arra következtethetünk, hogy a főváros tanácsa a jövőben és más esetekben emlékezni fog a kerékpáradó hatására s így hasonló oktalanságot nem követ el, részben azért is, mert a kormány meg fogja akadályozni. P. H.

Az Ó-Budai Tornaegylet disztornája. (Bo.) A csöndes, zajtalan kerületben az Ó-Budai Tornaegylet disztornája mindig eseményszámba megy. Most is ott láttuk tout Ó-Budát, különösen feltűnő nagy számban

hölgyeket, kik mint egy virágos koszorú vették körül a derék tornászok működésének színterét, kik ezuttal is megérdemelték mind azt a szerető érdeklődést és tetszésnyilvánítást, a melyben őket szűkebb hazájuk részesítette.

A felvonulás után, melyben körülbelül 30-an vettek részt, Bábel művezető által összeállított igen ügyes botgyakorlatok következtek, melyeknek feltűnő precizitással történt véghezvitele a szakkörök teljes megelégedését kiérdemelte.

Utána a csapatok három szeren: és pedig az első csapat Hellmich Ottó vezetésével a magas nyujtón a második csapat Pösztinger Nándor vezetésével a lovon és a harmadik csapat Bábel Rezső vezetésével az alacsony korláton végeztek csinos gyakorlatokat.

Egynehány assaut-vívás szakította meg ezután a testgyakorlatokat, melyek közül különösen szép munkát végzett a Barlai—Szamek pár.

Az összetett versenyen, mely korlát- és magasugrásból állt, hatan vettek részt; Hellmich Ottónak, az egylet évek óta prenumerált győztesének elmaradásával ezen szám teljesen nyílt jellegűvé vált. A zsűri következőképen ítél:

I. Hellmich Miksa.

II. Bozó József.

Egy hajszálny, vagy talán semmi különbség sem volt a kettő között pontszámban, úgy hogy a bíróság csak hosszabb tanácskozás után tudott dönten az egylet sok dicsőséget szerzett tagjának javára.

Nemcsak az első két helyezett, hanem a többi is szépen dolgozott a szereken, annál feltűnőbb volt, hogy a magasugrásban oly gyenge eredményeket értek el. Halamasek Leó 1'45 m., Bozó József 1'40 m., Hellmich Miksa csak 1'35-ig vitte, a többi még ezen alul is maradt. Valamikor pedig ezen egylet dominálta az összes magasugró-versenyeket.

Nagyon tetszettek a korláton rugódeszkával bemutatott fokozatos gyakorlatok. Sok tapsot arattak Bábel Rezső, Hellmich Ottó.

A versenybirkózás Lill Erik győzelmével végződött. Nem csak ereje, de rendkívüli szívóssága és nagy rutinja könnyűvé tette győzelmét. Ügyességben csak Hellmich Miksa vetekedhetett vele, míg a nagyerejű Wernert könnyen gyűrte maga alá.

A dijak kiosztása után dr. Botzenhardt János, az egyesület elnöke nagyhatású beszéddel buzdította a győzteseket és a résztvevőket a testedzés nemes sportjának kultiválására, mire az ünnep véget ért.

Az egész disztorna rendezése, a bemutatott gyakorlatok, azt mutatták, hogy az egyletben a torna méltó helyet foglal el, s annak kultiválására nagy gond fordítatik. A munkából és a sikerből is az oroszlánrész Bábel Rezső művezetőt illeti, kinek taradhatatlan munkássága valóban elismerést érdemel.

Sikerült vivóestély folyt le december 30-án este Santela Italó vivótermében, amelyen sok kiváló vivónk vett részt.

A Magyar Athletikai Club régi vivógárdájából a következő ismert nevű bajnokok vívtak: dr. Porteleký László, Szarvassy György főhadnagy, Krencsey Géza, Filotás főhadnagy. Az ifjabb vivónemzedék is nagy számmal vett részt az igen magas sportszinvonalon álló estélyen. Különösen kitűnt Kormos Kálmán — Groffits kard-, Schlotzer katonai vivómester — Huszár Ernő tör-, Bükky — id. Bükky tör-, Kormos — Herczeg kard-, dr. Várady László. — Huszár kard-assautja, valamint Penninger és Jakabffy egyes vívása.

A mesterek közül Santelly, Hollóssy, Schlotzer és Falchetto mutatták be kiváló művészetüket. Az utóbbi ezen az estén mutatkozott be Budapest közönségének, nagy feltűnést keltve Santellivel vívott kard- és tör-assautjával, melyben nagyon erős ellenfélnek bizonyult. Szünet közben Santelli mester felesége gyönyörködtette csengő hangjával a jelen voltakat. A versenyszámokat nagy számu, igen előkelő közönség mindvégig feszült figyelemmel kísérte.

A kassai lövészegylet ügye. Még a nyáron Sze-

mere Miklós röpiratainak hatása alatt mozgalom indult meg Kassán az iránt, hogy ifjúsági lövészegylet szerveztessék. E célból egyesület alakult, mely annak idején az alapszabály-tervezetet kidolgozta és fel is terjesztette jóváhagyás végett. A miniszter most utját állta az eszme megvalósításának s leiratában arról értesítette az egyesületet, hogy az alapszabályokat nem hagyja jóvá.

Az aranyövérti küzdelmek Párisban a befejezéshez közelednek. A döntőben Pons, Laurent, Pedersen, Raoul le Boucher, Antonitch, Romanoff, Dumont és Anglio küzdenek egymás ellen.

A francziák erejükről, kitartásukról és technikai képzettségükről ismert birkózók, közülök Pons kétségtelenül a legkiválóbb, de erős ellenfelet fog találni Pedersenben. Romanoff, ki szintén tehetséges birkózó és a néger Anglio birnak ezek mellett még némi eséllyel. A vigaszdíjért Weber, Dickmann, Ritzner és Sturm, mindannyian németek konkurrálnak Vervettel.

Madrali Ahmed mult hó 17-én Londonban legyőzte Tom Cannon-t előbb görög-római birkózásban 11:19" alatt, utóbb pedig 1:36" alatt szabadbirkózásban.

Ó V Á S!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegy-hamisítás szándékáva**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

CONTINENTAL-PNEUMATIC

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascinus“-

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvjá a keztyüt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási célokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.